

účel manželovou nemocí je zmařen. Než případ, o nějž jde, má jiný skutkový podklad. Z posudku znalce jest zřejmo, že nelze bezpečně říci, kým byla do manželství příjice zavlečena, že nyní nemá ani žalobce ani žalovaná příznaků této nemoci, která u žalované probíhá latentně, že příjice se přenáší na druhého jen tehdy, když přenášející na povrchu těla má příznaky (vyrážky), a že léčení je nejbezpečnější zárukou proti objevování se nových příznaků. Uváží-li se dále, že žalobce podle zjištění odvolacího soudu přes to, že se o nemoci žalované dozvěděl dne 19. února 1926, s ní v domácnosti společně setrval a s ní souložil až do svého odstěhování od ní (březen 1926), dále, že žalovanou i potom navštěvoval, u ní přes noc spal a to i po žalobě ze dne 29. května 1926 a že v dovolacím spisu sám uvádí, že rozvrat manželství nebyl prý odčiněn tím, když za jeho návštěv u manželky došlo k tělesnému styku, nezbyvá než souhlasiti s odvolacím soudem, že v tomto případě nejde o rozvrat, tím méně o hluboký rozvrat manželství ve smyslu § 13 h) rozlukového zákona. Dovolatel neprávem poukazuje k rozhodnutím Nejvyššího soudu čí. 4397, 5158 a 5548 sb. n. s., neboť tato mají jiný skutkový podklad než rozepře, o niž jde, a vyslovují zásadu, že při rozhodování o návrhu na povolení rozluky manželství na základě předchozího rozvodového rozsudku nelze hleděti k tomu, že manželé po tomto rozsudku obnovili manželské společenství a že důvod odpuštění podle § 14 c) rozlukového zákona platí také pro rozluky podle § 17 tohoto zákona.

Čís. 7469.

Všeobecné a zvláštní podmínky dodávky pražců pro čs. státní dráhy. Oprávnění eráru žádati náhradu škody z dodání vadných pražců, pokud nebyla vrácena jistota. Erár má nárok na snížení ceny, třebas nevytýkal vady včas a nevyrozuměl dodavatele o zkoušení pražců a o shledaných vadách. Erár jest oprávněn použiti výtěžku cenných papírů, složených jako jistota, ku kompensaci se svými nároky.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Rv II 154/27.)

Mezi železniční správou a Emerichem D-em byla dne 25. června 1921 uzavřena smlouva čí. 1066-XI-21 o dodávce 50.000 pražců. K zajištění závazků z této smlouvy složil Emerich D. jistotu 100.000 Kč, 50.000 Kč v titrech investiční půjčky a 50.000 Kč ve formě garanční listiny banky D. Na základě pravoplatného rozsudku provedla banka D. ku vydobytí peněžité pohledávky proti D-ovi exekuci a zabavila 6% investiční státní úpisy v jmenovité hodnotě 50.000 Kč. Proti žalobě, již domáhal se opatrovník podle § 124 uh. ex. ř. banky D. na československém eráru, by žalovaný byl uznán povinným vydati mu 6% investiční půjčku dopravní v jmenovité hodnotě 50.000 Kč, namítl žalovaný erár, že pražce dodané Emerichem D-em byly z části vadné a že si proto zadržel k úhradě škody, jež mu byla tím způsobena, titry investiční půjčky. Procesní soud první stolice žalobu zamítl.

D ů v o d y: Firma Emerich D. dodávala železniční správě pražce, které byly přejímány definitivně odborem pro udržování dráhy v Košicích od 1. prosince 1921 do 30. dubna 1922. Ze 7.500 kusů dubových pražců byly 2.492 vadné pro tyto vady: Slabý profil neodpovídající předepsaným rozměrům pro státní dráhy, většinou špatné úložní plochy, poněvadž byly vyrobeny ze slabých a mladých kmenů a následkem toho většinou silně blanovité a mimo to ještě špatně opracované. Tyto vadné pražce byly vyřazeny a zůstaly ležeti na trati Košice-Legiňa-Michalovce, byly však podle předpisu řádně a odborně uloženy. Pro zmíněné vady vyřazené pražce neodpovídaly smlouvě. Proto měly tehdy cenu 15 Kč za jeden kus, dráha však vyplatila za ně Emerichu D-ovi po 65 Kč za jeden kus. Utrpěla tedy dráha na jednom kuse škodu 50 Kč, na všech 2.492 vadných kusech škodu úhrnem 124.600 Kč. Všeobecný postup při přejímání pražců v praxi je tento: První přejímání je prozatímní a děje se ve smluvních dodacích stanicích nedaleko místa výroby v přítomnosti dodavatele a zástupce dráhy. Druhé přejímání je definitivní a děje se ve stanici určené pravidelně v nepřítomnosti dodavatelově. Konečně má dráha právo, pražce již převzaté dodatečně vyzkoušeti. V praxi se stává, že se naskytnou důvody pro takové dodatečné vyzkoušení po zaplacení kupní ceny. Toto dodatečné vyzkoušení děje se v nepřítomnosti dodavatelově. Účet za pražce předkládá dodavatel již po prozatímním převzetí a účet ten bývá někdy dle smlouvy splatným ještě před definitivním převzetím. Všeobecné podmínky pro zadávání a dodávání hmotin a výstrojů mají tato ustanovení důležitá pro tento spor: Čl. 6.: 7. Je-li kauce složena v hotovosti, nezúročí se, jde-li o cenné papíry a požádá-li dodavatel zvlášť o to, může si v den splatnosti u místa, kde tyto papíry jsou uschovány, vyzvednouti kupony po případě jejich výtěžky, předloží-li úschovní list a stvrdí-li příjem. 9. Kauce musí zůstat složena ve výši původně stanovené po celou dobu, pokud smlouva trvá, až do úplného skončení obchodu. 10. Kauce je jistotou za všechny závazky náhrady a ručení ujednané smlouvou, nebo vzešlé za příčinou dodávky jakýmkoliv jiným způsobem. K zapravení pohledávek a náhrad, kterých dodavatel nesplnil dle smlouvy, bude kauce použito tím způsobem, že pohledávky československé státní správy železniční budou přímo kompensací odečteny od kaucí složených v hotových penězích, cenné papíry může československá státní správa železniční bez každého soudního prostřednictví na pražské burse nebo podle čl. 311 obch. zák. v libovolné době prodati a výtěžku kompensací pro sebe použiti. 11. Po splnění smluvních závazků dodavatelových, k jichž zajištění je kauce určena, a po uplynutí doby ručení, bude kauce bez průtahu navracena, odevzdá-li se úschovní list a vydá-li se příslušné potvrzení. Čl. 18.: 6. O předmětech definitivně převzatých na místě přejímacím vyhotoví zřízenec přejímací oznámení o dodávce s doklady k tomu patřícími. 8. Při prozatímním přejímání na místě výrobním budiž postupováno týž způsobem jako při definitivním přejímání na místě přejímacím. Předměty prozatímně převzaté stanou se ihned vlastnictvím čsl. státní správy železniční, což se však nijak nedotýká ručení dodavatelova podle

čl. 19 a 20. Prozatímním převzetím zůstává rovněž nedotčeno právo československé státní správy železniční dodávku při definitivním přejímání na místě přejímacím co do množství i jakosti znovu dokonale vyzkoušet a zjistiti, zdali a pokud vyhovuje podmínkám. 9. Československá státní správa železniční jest mimo to oprávněna naříditi dodatečné vyzkoušení převzatých již předmětů a žádati od dodavatele náhradu za předměty, které podmínkám o dodávce nevyhovují, byť i tím byly učiněny nezpůsobilými k použití. Právo k tomuto dodatečnému vyzkoušení pomine vypršením lhůty ručební a kde nebyla stanovena vrácením kaucí. 10. Bylo-li z jakýchkoliv důvodů teprve při dodatečném zkoušení zjištěno, že jakost dodaných předmětů smlouvě odporuje, je dodavatel povinen nahraditi veškeré újmy a škody povstálé následkem pozdějšího zjištění tohoto odporu. Čl. 19.: Až do definitivního odevzdání a převzetí předmětů, které mají býti dodány, nese dodavatel všecky následky náhody i vyšší mocí, obzvláště nebezpečí během dopravy. Rovněž ručí dodavatel za všecky následky, průtahy a újmy povstálé československé státní správě železniční pro odmítnutí předmětů dodávky nevyhovující podmínkám dodávky.

Okolnost, že žalovaný převzal pražce definitivně a je také zaplatil, nezbavuje ho práva žádati náhradu škody pro vadnost pražců, poněvadž žalovaný kaucí dosud nevrátil (čl. 18/9 všeob. podm.). Podle téhož smluvního ustanovení právo žalovaného naříditi dodatečné vyzkoušení pražců již převzatých pomíjí v tomto případě teprve vrácením kaucí. Jaké formality mají býti při dodatečném vyzkoušení zachovány, ve smlouvě není ustanoveno. Není proto třeba, by dodavatel byl uvědoměn o tom, že dodatečné vyzkoušení bude provedeno, aniž by k němu byl přibrán, aniž by byl uvědoměn o jeho výsledku. Vždyť předpisy čl. 347 a 349 bývale rak. obchodního zákona a §§ 347 až 349 uh. obch. zák. jsou povahy dispositivní a strany mohou ujednati něco jiného. Z pojmu kaucí plyne, že břemeno průvodní se přesune ve prospěch smluvní strany, která kaucí dostala. Nechce-li tato strana vrátiti kaucí, musí dodavatel ve sporu sám dokázati, že splnil všechny smluvní závazky, a je jeho věcí, by si zajistil závčas potřebné důkazy. Žalovaný se svého práva na náhradu škody pro vadnost pražců nevzdal tím, že pražce spotřeboval. Tím se žalovaný vzdal pouze práva, domáhati se zrušení smlouvy, nikoliv však práva, žádati náhradu škody ve formě slevy z kupní ceny, jak je tomu v tomto sporu (čl. 18/8 všeob. podmínek). Rovněž se žalovaný nevzdal tohoto práva tím, že vydal kupony z kaucí (čl. 6/7 všeob. podmínek). I kdyby se snad stav sporných pražců byl teprve zhoršil po jejich definitivním převzetí následkem toho, že ležely delší dobu v důsledku trestního zadržení, ručí za tyto následky dodavatel podle čl. 19 všeob. podmínek. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s. shledává dovolatel v tom, že odvolací soud právě tak, jako soud první stolice, nepřikládal váhy okolnosti, že dodavatel pražců nebyl zpraven o dodatečném přezkoušení převzatých již pražců a o vadách, které prý byly shledány, a že nedbal předpisů obchodního zákona o zkoumání zboží a vytýkání vad, zejména, když prý tvrzené vady byly viditelné, když pražce byly před tím již dvakrát (jednou prozatímně a po druhé definitivně) převzaty, když kupní cena za ně byla zaplacená a když kupony z titrů byly vydány. Také prý jest nárok eráru na snížení kupní ceny promlčen, protože nebyl uplatněn do šesti měsíců. Dovolatel si počíná tak, jakoby zde vůbec nebylo zvláštní smlouvy mezi dodavatelem pražců a erárem a jakoby tu musilo býti použito jen předpisů obchodního zákona. V tom jest však na omylu, neboť předpisy čl. 347 až 349 obch. zák. (a jim v podstatě odpovídající předpisy §§ 346, 347 a 349 uh. obch. zák.) jsou rázu dispozičního, mohou býti smlouvou stran změněny a byly v tomto případě změněny velmi podrobnými ustanoveními ve všeobecných i zvláštních podmínkách, které tvoří podstatnou součást smlouvy dodávací. V tom směru lze odkázati dovolatele na důvody předchozích stolic a dodati k obsahu dovolání jen toto: Nižší soudy zjistily, že při dodatečném přezkoušení dodaných a již převzatých pražců byly shledány u 2.492 kusů četné vady, že pro tyto vady byly pražce vyřazeny, že však erár, který za ně již zaplatil po 65 Kč za kus, místo skutečné ceny po 15 Kč za kus, utrpěl tím škodu 124.600 Kč. Tomuto zjištění nelze odporovati. Dodatečné přezkoušení bylo podle čl. 18 čís. 9 všeobecných podmínek eráru dovoleno a jest erár oprávněn žádati náhradu do té doby, dokud nebyla kauce vrácena, což se dosud nestalo. Při tom lze odkázati také na čl. 21 čís. 3, že československá státní správa železniční podrží kauci až do vyřízení všech sporů. Čl. 18. všeobecných podmínek upravuje postup při přejímání a vyhrazuje pod čís. 9. a 10. eráru oprávnění také k dodatečnému vyzkoušení převzatých již předmětů a stanoví závazek dodavatele k náhradě za předměty, které nevyhovují dodávce i k náhradě za veškeré škody povstale následkem pozdějšího zjištění vad. Ano, dodavatel ručí podle čl. 19. také za všechny následky a újmy povstale eráru při odmítnutí předmětů, které podmínkám dodávky nevyhovují. Článek 18. platí podle smyslu pro všechny druhy přezkoušení věcí, jak při převzetí prozatímním, tak při převzetí definitivním, tak při dodatečném vyzkoušení a ustanovuje pod čís. 3., že dodavatel nebo jeho zástupce sice mohou býti při přejímání osobně přítomni, ale, že není-li dodavatel nebo jeho zmocněnec z jakýchkoliv příčin zastoupen, provede se přejímání v jejich nepřítomnosti s právním účinkem, jakoby byl dodavatel výsledek uznal. Z tohoto ustanovení jest vidno, že nezáleží na formálním postupu při přezkoušení dodaných předmětů a že nezáleží na oznámení shledaných vad, nýbrž jen na tom, zda při dodatečném vyzkoušení převzatých věcí skutečně byly vady zjištěny. Bylo-li tomu tak, a nebyla-li dosud kauce vrácena, může erár žádati od

dodavatele náhradu, kterou si může z kauce sraziti (čl. 6 čis. 10 všeob. podm.). Erár chtěl se tímto přísným smluvním ustanovením zabezpečiti i pro případy, kde by podle obchodního zákona slušelo pokládati zboží za schválené a vady by nebyly oznámeny včas nebo vůbec. Marně tedy dovolatel přechází mlčením tato přísná smluvní ustanovení a marně poukazuje na předpisy obchodního zákona, které pro tento případ byly smlouvou vyloučeny. Podle toho, co bylo uvedeno, jest bez významu pro nárok eráru na přiměřené snížení ceny (§ 932 obč. zák.), že vady včas nevytýkal a že dodavatele o zkoušení pražců a o shledaných vadách nevyrozuměl, i kdyby ho byl mohl před jeho uprchnutím do ciziny vyrozuměti. Dodavatel ručí podle smlouvy bezvýhradně za všechny následky a újmy eráru z dodání vadných předmětů, neboť podle čl. 6 čis. 10 všeobecných podmínek jest kauce jistotou za všechny závazky, náhrady a ručení ujednané smlouvou, nebo vzešlé za příčinou dodávky jakýmkoliv jiným způsobem a erár jest oprávněn použití výtěžku za cenné papíry jako kauce uložené, ke kompensaci se svými nároky. Vydaní kuponů odpovídá čl. 6 čis. 7 všeobecných podmínek a nelze z toho ve prospěch dovolatelův nic vyvozovati. O promlčení nároku na uspokojení vzájemné pohledávky eráru ze složené kauce nelze mluvit již vzhledem ke shora uvedeným smluvním ustanovením a také vzhledem k předpisu § 1483 obč. zák.

Čís. 7470.

Zkouška krve může býti způsobilým prostředkem, by se jím provedl protidůkaz proti zákonné domněnce § 163 obč. zák.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Rv II 303/27.)

Žalobě o uznání otcovství a o zaplacení výživného procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu pojednal a rozhodl.

Důvody:

Nesprávným jest právní názor odvolacího soudu, že právní domněnku § 163 obč. zák. o nemanželském otcovství toho, kdo souložil s matkou žalujícího dítěte v rozhodné době, nelze vyvrátiti negativním důkazem ani tehdy, zaručuje-li tento důkaz jistotu, že žalovaný nemůže býti otcem žalujícího dítěte (§ 503 čis. 4 c. ř. s.). Vždyť § 163 obč. zák. stanoví pouze právní domněnku, která jest vyvratitelná důkazem, že dítě nemohlo býti zplozeno žalovaným. Jest však otázkou, zda zkouška krve účastněných osob poskytuje žádoucí jistotu, zda lze na jejím základě s úplnou bezpečností vyloučiti otcovství žalovaného. V té příčině pro-